

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Hotărâre privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2025–2030 și a planului de acțiune aferent

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

- Memorandumul cu tema "Informare cu privire la Evaluarea eficienței și eficacității sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului din România", aprobat în ședința Guvernului din data de 28 septembrie 2023;
- Decizia Prim-ministrului nr.2/2024 privind constituirea Comitetului interinstituțional pentru elaborarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a planului de acțiune aferent;
- Activitățile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului rămân o prioritate înaltă la nivel internațional, pentru Uniunea Europeană și implicit pentru România, ca stat membru UE, reprezentând o provocare majoră pentru factorii de răspundere de la nivelul tuturor instituțiilor implicate în această luptă și necesită o cooperare instituțională adecvată și o îmbunătățire continuă a dialogului între sectorul public și cel privat;
- Hotărârea privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2025-2030 și a planului de acțiune aferent urmărește respectarea angajamentelor internaționale și naționale asumate de Guvernul României;
- Declarația miniștrilor și a delegaților la nivel înalt din statele și teritoriile membre ale Moneyval, adoptată la Varșovia, Polonia, la 25 aprilie 2023, prin care semnatarii au reafirmat angajamentul față de eforturile internaționale și regionale de combatere a spălării banilor, a finanțării terorismului și a finanțării proliferării armelor de distrugere în masă.

2.2. Descrierea situației actuale

Calitatea României de stat membru al Comitetului de experți pentru evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (Comitetul Moneyval) asigură experților români posibilitatea de a participa la întâlnirile organizate

de Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF) - organism care stabilește standardele internaționale în domeniu.

Sistemul național românesc de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului a trecut prin runde succesive de evaluare, care au presupus realizarea de progrese legislative, instituționale și de eficiență a funcționării sistemului, în luna mai a.c. fiind adoptat la Strasbourg cel mai recent Raport de Evaluare Mutuală a României în cadrul celei de-a V-a Runde de Evaluare.

Concluziile experților evaluatori sunt în sensul că România nu are o strategie națională de ansamblu cu privire la combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (CSB/CFT), care să asigure aplicarea unei abordări și metodologii consecvente pentru CSB/CFT, în toate domeniile. S-a demonstrat că lipsesc comunicarea, cooperarea și coordonarea sistematică între diferitele parchete.

Totodată, arătăm și recomandarea Comitetului Moneyval, potrivit căreia *”România ar trebui să se asigure că mecanismul său de cooperare și coordonare internă care vizează atenuarea riscurilor naționale este eficient și că ONPCSB (s.n. Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor) are autoritatea corespunzătoare de a coordona politica și activitatea operațională în cadrul acestui mecanism”* (Raportul de evaluare al Comitetului Moneyval (MER), Acțiuni recomandate-Rezultat imediat 1-lit. c)).

Evaluările reciproce reprezintă forța motrică esențială pentru consolidarea capacităților naționale ale membrilor Moneyval, în materie de CSB/CFT. Asumarea și implicarea factorului decizional politic în procesul de evaluare reciprocă reprezintă un factor-cheie și un element de bază și de neînlocuit al mecanismului național de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

În scopul implementării recomandărilor propuse de experții internaționali prin Raportul de Evaluare Moneyval, la nivelul unității de informații financiare (UIF) din România a fost adaptat mecanismul de analiză a rapoartelor de tranzacții suspecte prin modificarea criteriilor de risc și a punctajului, în conformitate cu riscurile identificate în Evaluarea Națională a Riscurilor.

Pentru a crește calitatea rapoartelor de tranzacții suspecte, în sensul de a solicita entităților raportoare să identifice o presupusă infracțiune principală care stă la baza infracțiunii de spălare a banilor și pentru a face distincție între rapoartele privind spălarea banilor (SB), finanțarea terorismului (FT) și infracțiunile principale, au fost modificate forma și conținutul rapoartelor de tranzacții suspecte.

La nivelul ONPCSB este în curs de implementare o platformă IT nouă, care include 3 componente majore:

- portalul de raportare a tranzacțiilor, construit pentru a răspunde provocărilor sectorului CSB, dar și pentru a veni în întâmpinarea propunerilor de optimizare formulate de către entitățile raportoare;
- modulul de analiză a datelor;
- modulul de gestionare și automatizare a fluxurilor de documente interne.

De asemenea, la nivelul ONPCSB a fost implementată o soluție de analiză blockchain și a fost suplimentat setul de baze de date direct accesibile, spre utilizare în cadrul proceselor de analiza.

În luna aprilie 2024, miniștrii de finanțe ai statelor membre Moneyval au adoptat la Varșovia o Declarație politică la nivel înalt și Strategia Comitetului Moneyval pentru perioada 2023-2027, ocazie cu care reprezentanții statelor membre au reiterat angajamentul politic ferm pentru adoptarea tuturor măsurilor necesare în vederea combaterii fenomenelor infracționale legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului. Totodată, Declarația politică adoptată a evidențiat necesitatea unui număr mai mare și a unei calități profesionale mai bune a evaluatorilor pentru procesul de evaluare și, luând act de sistemul de formare riguroasă a evaluatorilor și de cerințele ridicate pentru absolvenții de succes.

În România, actul normativ primar care stabilește cadrul CSB/CFT este Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare. Domeniul de aplicare al Legii nr. 129/2019 acoperă definirea SB, aplicarea măsurilor preventive, obligațiile de raportare, supravegherea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, funcționarea registrelor privind beneficiarul real pentru persoane și construcții juridice, precum și analiza și prelucrarea informațiilor și a schimbului de informații de către ONPCSB.

Alte acte normative relevante sunt:

- o Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- o Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare;
- o Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare;
- o Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;
- o Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare;
- o Ordonanța Guvernului nr. 9/2021 privind stabilirea unor măsuri de facilitare a utilizării informațiilor financiare și a analizelor financiare în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni, aprobată prin Legea nr. 169/2022;
- o Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, cu modificările și completările ulterioare;
- o Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a regimului sancțiunilor internaționale, aprobată prin Legea nr. 217/2009, cu modificările și completările ulterioare;
- o Hotărârea Guvernului nr. 491/2021 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, cu modificările și completările ulterioare;

- o Ordinul președintelui Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor nr. 191/2023 privind aprobarea formei și conținutului rapoartelor prevăzute la art. 6 și 7 din Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative și a metodologiei de transmitere a acestora;
- o Ordinul președintelui Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor nr. 37/2021 privind aprobarea normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative pentru entitățile raportoare supravegheate și controlate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor;
- o Ordinul Președintelui ANAF nr. 1958/2021 din 10 decembrie 2021 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind depunerea la autoritatea vamală a declarațiilor referitoare la numerarul însoțit sau neînsoțit, modelul și modul de emitere a deciziei autorității vamale prevăzute la art. 7 din Regulamentul (UE) 2018/1.672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.889/2005.

2.3. Schimbări preconizate

Având în vedere prevederile Deciziei prim-ministrului nr. 2/2024 privind constituirea Comitetului interinstituțional pentru elaborarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a planului de acțiune aferent, cu modificările și completările ulterioare, este necesară emiterea unei hotărâri a Guvernului prin care să fie aprobată Strategia națională pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și planul de acțiune aferent, unde ONPCSB va avea atribuții de monitorizare pentru îndeplinirea măsurilor din planul de acțiune.

Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului este un document programatic ce urmărește valorificarea expertizei acumulate și optimizarea activităților în domeniu, în deplină cooperare între autoritățile/instituțiile publice care fac parte din sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor din România.

Rețeaua interinstituțională pentru elaborarea și implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului reunește Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, Banca Națională a României, Autoritatea Vamală Română. Strategia națională CSB/CFT stabilește măsuri generale și specifice pentru protejarea integrității sistemului financiar în ansamblul său, dar și a celorlalți participanți la viața

economică, pentru a putea fi puse în aplicare acțiuni de atenuare specifice care vizează cele mai mari riscuri la care țara este expusă în domeniul CSB/CFT.

Pentru a fundamenta în mod unitar și coerent acțiunile propuse a fi realizate la nivelul autorităților și instituțiilor publice cu responsabilități în domeniu, strategia sintetizează obiective, definește și corelează direcții de acțiune pentru toate componentele instituționale, în acord cu acțiunile stabilite prin Planul strategic de atenuare a riscurilor, cu planul de măsuri pentru implementarea recomandărilor constatate ca urmare a rundei a V-a de Evaluare Moneyval, respectiv cu reglementările naționale, europene și internaționale în domeniul prevenirii și combaterii SB/FT .

Totodată, strategia are în vedere și aspecte cuprinse în principalele concluzii și recomandări ale SOCTA (Evaluarea amenințării reprezentate de criminalitatea gravă și organizată), IOCTA (Evaluarea amenințării reprezentate de criminalitatea organizată pe internet) și EMPACT (Platforma europeană multidisciplinară împotriva amenințărilor criminale) și se completează cu prevederile celorlalte strategii naționale și sectoriale care vizează diversele forme de manifestare a criminalității organizate - Strategia Națională Anticorupție, Strategia națională împotriva criminalității organizate 2021 - 2024, Strategia națională privind recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni pentru perioada 2021 - 2025 și a planurilor de acțiune aferente.

Viziunea strategiei naționale privind CSB/CFT, în ansamblul ei, contribuie la conturarea priorităților strategice, fiind aliniată cu constatările din Evaluarea Națională a Riscurilor, cu planul național de atenuare a riscurilor de SB/FT și cu recomandările stabilite ca urmare a rundei a V-a de Evaluare Moneyval a României.

Obiectivele generale prevăzute de Strategie sunt concretizate prin priorități, specificate prin direcții de acțiune. Strategia este însoțită de un plan de acțiune, iar acesta prevede acțiuni specifice care realizează direcțiile de acțiune. Fiecare acțiune în parte este asumată și însoțită de o autoritate/instituție publică având atribuții și responsabilități în domeniul CSB/CFT, și include termene-limită pentru realizarea ei completă, precum și indicatori a căror măsurare evaluează gradul de realizare a acțiunilor specifice la orice moment. În plus, mai mulți indicatori caracterizează majoritatea acțiunilor specifice prevăzute în planul de acțiune, ceea ce permite o evaluare multidimensională și precisă a stadiului global de implementare a Strategiei naționale.

Obiectivele generale ale Strategiei naționale CSB/CFT propuse în prezentul proiect de act normativ sunt:

OG 1. Creșterea capacității instituționale în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului infracțional de spălare a banilor și de finanțare a terorismului

OG 2. Consolidarea permanentă a cadrului legislativ național prin asigurarea corelării acestuia cu Recomandările FATF și legislația europeană

OG 3. Dezvoltarea și actualizarea proceselor prin care sunt detectate și administrate riscurile și amenințările de spălare a banilor și de finanțare a terorismului

OG 4. Consolidarea culturii naționale de prevenire și combatere a spălării banilor, finanțării terorismului și finanțării proliferării armelor de distrugere în masă

OG 5. Combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului prin mijloace de drept penal

OG 6. Consolidarea cooperării interne și internaționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și finanțării proliferării armelor de distrugere în masă

2.4. Alte informații*) Nu este cazul

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2. Impactul social
Proiectul de act normativ are efect pozitiv asupra securității naționale, prevenirii și combaterii infracționalității, spălării banilor și finanțării terorismului.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

3.4. Impactul macroeconomic

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

3.9. Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- mil. lei						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		2025	2026	2027	2028	
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:		-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta:		-	-	-	-	-
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale		-	-	-	-	-
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:		-	-	-	-	-
(i) contribuții de asigurări						

d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)		-	-	-	-	-
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:		-	-	-	-	
a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii		-	-	-	-	-
b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii		-	-	-	-	-
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii		-	-	-	-	-
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)		-	-	-	-	-
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:		-	-	-	-	-
a) buget de stat						
b) bugete locale		-	-	-	-	-
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare		-	-	-	-	-
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare		-	-	-	-	-
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare		-	-	-	-	-
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații Finanțarea implementării măsurilor prevăzute în Planul de acțiune aferent Strategiei naționale, ce vizează activitățile fiecărei instituții/autorități în parte, se asigură din bugetul propriu al acestora, în limita fondurilor alocate cu această destinație și a competențelor și a atribuțiilor specifice.						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

- 5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ
Modernizarea permanentă a cadrului legislativ
Modificarea art. 267 din Codul de procedură penală
Modificarea Legii nr. 364/2004 republicată privind organizarea și funcționarea poliției judiciare prin introducerea art. 11
Propuneri legislative cu privire la elaborarea de indicatori de risc pentru detectarea și urmărirea confiscării numerarului la frontieră.
Modificarea art. 249 alin. 4 din Codul de procedură penală
- 5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice
- 5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)
- 5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE
- 5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE
- 5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene
- 5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate
- 5.6. Alte informații

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

- 6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative
- 6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate
- 6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale
- 6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative
- 6.5. Informații privind avizarea de către:
 - a) Consiliul Legislativ
Proiectul de act normativ se avizează de către Consiliul Legislativ
 - b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
 - c) Consiliul Economic și Social
Proiectul de act normativ se avizează de către Consiliul Economic și Social
 - d) Consiliul Concurenței
 - e) Curtea de Conturi

6.6. Alte informații

Propunerea de act normativ intră în categoria acelor care conțin reglementări tehnice și trebuie să parcurgă procedura de notificare prevăzută de Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Au fost respectate dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, iar proiectul a fost publicat pe pagina de internet a Oficiului.

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Secțiunea a 8-a

Măsurile pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Implementarea prezentului proiect de act normativ se va realiza de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, Banca Națională a României, Autoritatea Vamală Română.

8.2. Alte informații

Față de cele de mai sus a fost elaborat proiectul de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2025–2030 și a planului de acțiune aferent, pe care îl supunem spre aprobare.

MINISTRUL FINANTELOR
ALEXANDRU NAZARE

**PREȘEDINTELE OFICIULUI NAȚIONAL
DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A
SPĂLĂRII BANILOR**

BOGDAN STAN

Avizăm favorabil,

**VICEPRIM-MINISTRU
MINISTRUL AFACERILOR INTERNE**

MARIAN CĂTĂLIN PREDOIU

**SECRETARUL GENERAL AL
GUVERNULUI**

ȘTEFAN-RADU OPREA

**SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII
PRIM ADJUNCT AL DIRECTORULUI**

RĂZVAN IONESCU

**PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII DE
SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ**

ALEXANDRU PETRESCU

**GUVERNATORUL BANCII NAȚIONALE
A ROMÂNIEI**

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

RADU MARINESCU